

reflexió

socis

préstecs

accions

notícies

xifres

Assemblees 2004

Assemblea Ordinària 22 d'abril de 2004.

El darrer 22 d'abril va tenir lloc a la sala d'actes de la Casa del Mon l'assemblea ordinària de COOP57.

A l'assemblea es va aprovar la gestió social, la memòria i els comptes corresponents a l'exercici 2003 així com l'aplicació dels resultats.

Uns resultats caracteritzats, respecte l'exercici 2002, per un fort increment dels ingressos (47% d'augment), un control de les despeses d'estructura (10% d'augment) i com a conseqüència l'obtenció d'uns resultats equilibrats.

Podem considerar l'exercici 2003 com un any de consolidació del projecte COOP57 i el seu arrelament, com un sistema alternatiu financer, es concreta en el creixement del volum de préstecs concedits i d'aportacions rebudes dels socis i socis col·laboradors.

Crèdits concedits i aportacions dels socis durant l'exercici 2003

- **13 préstecs** concedits a llarg i mig termini per un import de **467.596 euros**.
- **14 operacions de finançament de circulat** per un valor total de **80.500 euros**.
- El total de les **noves aportacions** de socis i sòcies col·laboradors va ser de **213.864 euros**.

L'assemblea va aprovar la remuneració de les aportacions dels socis i socis col·laboradors per a l'exercici 2004:

- Dipòsits a 3 anys: **2,25 %** per l'exercici actual.
- Dipòsits a 1 any: **2 %**.

L'assemblea va aprovar la convocatòria d'una assemblea extraordinària a celebrar abans del 30 de juny d'enguany per adaptar els estatuts socials a la nova Llei de Cooperatives de Catalunya. L'assemblea també va aprovar el Pla de treball 2004 presentat pel Consell Rector.

Pla de treball 2004

Comunicació i participació dels socis

- Edició dels **butlletins informatius** 5 i 6. (Periodicitat semestral)
- Posta en marxa de la **versió castellana del lloc web**.
- Realització de **dues assemblees**: Ordinària (actual) i Extraordinària.
- Jornada de treball per **debatre la construcció de la Banca Ètica** a Catalunya.

Ampliació de la base social i interrelació

- Incorporació, a COOP57, d'**entitats d'Inserció Social** i del **Tercer Sector**.
- Augmentar en 12 el número d'**entitats sòcies**. Ampliació del **territori**.
- Participació a la **Xarxa d'Economia Solidaria de Catalunya**.
- Vice-presidència de **FETS**.

Nous productes de Passiu i Actiu

- Possibilitat de fer **aportacions a 1 any**.
- Possibilitat de fer **aportacions addicionals** de forma periòdica (mensual, trimestral, semestral).
- Cessió de **crèdits de l'Administració**.
- Potenciar la **Intercooperació** entre les entitats sòcies de COOP57.

Magnituds i objectius econòmics 2004

- Volum de recursos per gestionar **1.191 milers** d'euros.
- Capital disponible per nous préstecs **395.000** euros.
- Noves aportacions. (saldo net) **215.000** euros.
- Aportacions a Fons Perdut. (F.E.P.C.) **9.000** euros.
- Increment dels ingressos s / 2003 > **33 %**
- Recursos líquids no destinats a préstecs **280.000** euros.

Aprofitem l'avinentsa per recordar a totes aquelles entitats sòcies i socis / es col·laboradors /es que no van poder assistir a l'assemblea que la documentació presentada està penjada a la pàgina web () o a la seva disposició en les nostres oficines.

Assemblea extraordinària 29 de juny de 2004

El passat 29 de juny va tenir lloc en la sala Ronda de Barcelona l'Assemblea Extraordinària de Coop 57 a on es van aprovar, per unanimitat, la modificació dels Estatuts Socials per adaptar-los a la nova Llei de Cooperatives de la Generalitat de Catalunya, així com la incorporació, com a soci, a l'Escola de Cooperativisme impulsada per la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya.

Aspectes que s'han modificat dels Estatuts:

- Millorar la redacció de l'objecte social i revisar l'àmbit d'actuació.
- Regular i adequar, a la nova realitat, la figura del soci/a col·laborador/a.
- Regular els mandats i la renovació del Consell Rector.
- Modificar la distribució de pèrdues.
- Regular l'aportació del Fons d'Educació i Promoció Cooperativa.

El redactat dels nous Estatuts Socials estan penjats en la pàgina web i a la vostra disposició (si voleu copia) en les nostres oficines.

Noves entitats sòcies

Primer semestre de l'any 2004

Biciclot, SCCL

Aportació: Obligatòria (901,52 Euros)

Cooperativa constituïda el 1994. Neix d'un grup de persones que pertanyen a l'associació Amics de la Bici. La seva activitat s'emmarca en el comerç de bicicletes, venda, lloguer, recanvis, reparacions... i en l'àmbit de les "biciactivitats", que aglutina tot tipus d'activitats: passejades, gimkanes, rutes turístiques o de lleure ...sempre tenint a la bicicleta com a principal protagonista. Actualment treballen a la cooperativa 17 persones, 12 homes i 5 dones, dels quals 11 són socis o estan en període de prova.

Consideren que utilitzar la bicicleta correspon a una filosofia de la vida. Tots cobren el mateix salari, i pel que fa a les mesures de protecció del medi ambient realitzen una selecció exhaustiva dels diferents embolcalls, deixalles i residus.

Estan arrelats al barri de Clot-Camp de l'Arpa de Barcelona a través de la Federació d'Entitats. Són membres de la Xarxa d'Economia Solidària i de la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya.

Gesprever, SCCL

Aportació: Obligatòria (901,52 Euros)

Cooperativa de treball constituïda l'any 2003 formada per tècnics en prevenció de riscos laborals i estudis tècnics de peritatges amb llicenciatures universitàries i màsters en prevenció de riscos. Els 4 socis de treball, tot dones, que constitueixen la cooperativa han treballat o treballaven en empreses del sector.

"Valorem el fet de poder desenvolupar una feina professional de forma autogestionada tal com ens agradaria que es fes sense imposicions d'una línia empresarial amb principis que no compartim", afirmen. "Volem oferir uns serveis professionals d'una manera més personal assumint un número determinat de clients que ens permeti poder fer una feina amb rigor, sostenibilitat i creativitat". "Per aquestes raons i per la possibilitat d'una flexibilització horària, adaptada a les nostres circumstàncies personals, vam constituir una cooperativa de treball".

Es volen especialitzar en oferir els seus serveis a les entitats de l'Economia Social. "Creiem que la realitat de les cooperatives és diferent, ja que la majoria de treballadors són socis i, per tant, són part activa i passiva de la prevenció".

Teixidors, SCCL

Aportació: Obligatòria (901,52 Euros)

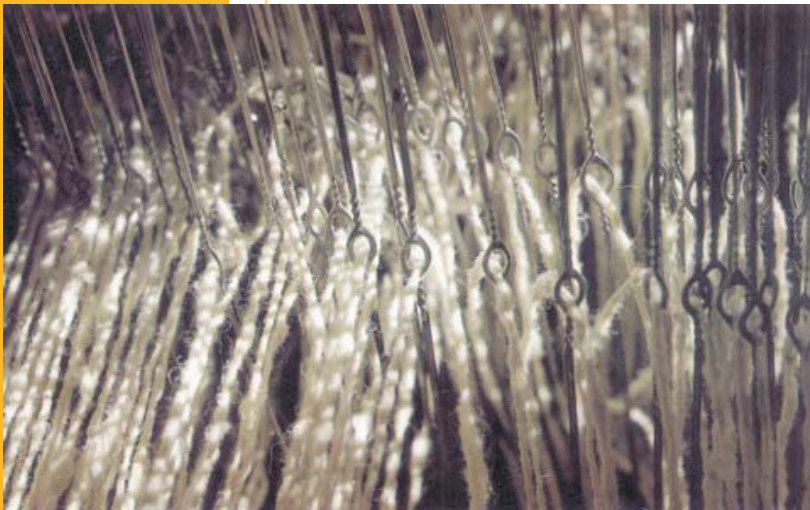

Cooperativa constituïda el 1983 amb la finalitat d'integrar laboralment persones amb discapacitats psíquiques, bàsicament mitjançant l'elaboració de

peces de vestir i per la llar teixides amb telers manuals. “El teler manual és un mitjà que ajuda a la coordinació de l’activitat física i mental, col·laborant en el correcte desenvolupament de les aptituds psicomotrius”.

Són productes d’alta qualitat realitzats, exclusivament, amb primeres matèries naturals (llana, cotó, lli, catxmir, alpaca...). Tenen clients a diferents països d’Europa i els Estats Units d’Amèrica i, recentment, han obert una botiga de venda al detall a Sant Cugat del Vallès.

Actualment la cooperativa està formada per 20 socis de treball (15 disminuïts) i 18 treballadors (12 disminuïts). Del total de la plantilla 16 són homes i 22 són dones. Apliquen un escalat salarial de 1 a 3 (teixidor a gerent). El coeficient 1 es determina pel SMI (salari mínim interprofessional).

Teixidors SCCL es sòcia, des de fa molts anys, de la Coordinadora de Tallers per a Disminuïts Psíquics de Catalunya i també del CECOT, del Gremi de Fabricants de Sabadell, de FETS, de la Federació de Cooperatives de Treball i del Gremi d’Artesans Tèxtils.

El Tinter, SAL

Aportació: Obligatòria (901,52 Euros)

Societat laboral dedicada a la impressió i les arts gràfiques en general. El projecte va néixer cap l’any 1980 conjuntament amb la revista pedagògica *Guix*. Posteriorment l’activitat de la revista es va separar de la impremta, tot donant lloc a El Tinter sccl. La cooperativa va patir, en els anys 80, una

Arts gràfiques, edicions
i produccions S.A.L.

greu crisi econòmica amb un fort endeutament i es va optar per convertir la cooperativa en una SAL amb l’objectiu de capitalitzar i renegociar el deute. En aquesta societat s’incorporaren els aleshores treballadors de la cooperativa.

Actualment la SAL està formada per 13 persones, de les quals 6 són socis (els tres socis de l’antiga cooperativa i els tres treballadors que hi havia). És una entitat molt sensible amb tots els temes relacionats amb el medi ambient. Reciclen tots els residus i no llencen res al clavegueram. Han aconseguit la ISO 14001 i la EMAS (Gestió mediambiental verificada). És la primera impremta de Barcelona que aconsegueix el segell “Impremta Verda”. Són membres actius de la Xarxa d’Economia Solidària, participen en el Fòrum Social Mundial i mantenen un agermanament amb la Cooperativa Nueva Vida de El Salvador.

Datum, SCCL

Aportació: Obligatòria (901,52 Euros)

Cooperativa de treball constituïda fa 5 anys i formada per tres socis. Van escollir aquesta opció una vegada acabada la universitat davant les perspectives poc clares d’integració al món laboral convencional. Es dediquen als serveis informàtics i, concretament, a l’administració de sistemes, instal·lació i manteniment de xarxes, equipament i realitzen tasques de consultoria i d’assistència tècnica. S’han especialitzat en entitats de l’Economia Social i especialment en cooperatives de treball.

reflexió

socis

préstecs

accions

notícies

xifres

Comunicació Digital, SCCL

Aportació: Obligatòria (901,52 Euros)

Cooperativa de recent constitució –juliol de 2003– que es dedica a assessorar i a realitzar projectes en l'àmbit de la conceptualització i disseny d'entorns digitals.

Està formada per tres socis de treball, dos d'ells majors de 45 anys, i compten amb altres professionals per a col·laboracions puntuals. Neix a partir de la necessitat de trobar una sortida laboral després de mantenir desavinences amb l'equip directiu de la multinacional on treballaven i, davant la impossibilitat de trobar feina a una altra empresa com a equip, van decidir iniciar el seu propi projecte.

Associació Circ "Rogelio Rivel"

Aportació: Obligatòria (901,52 Euros)

L'Associació és una escola de circ, sense ànim de lucre, que va iniciar les seves activitats el 1999 per la inquietud d'una sèrie de persones vinculades amb l'Ateneu de Nou Barris de Barcelona. L'any

2000 instal·len una carpa permanent en uns terrenys veïns a l'Ateneu que el districte de Nou Barris cedeix. La idea és poder fer formació i que serveixi, també, per ser un lloc de trobada, d'entrenament i d'intercanvi entre professionals,

aficionats i joves que pretenen fer del circ la seva professió.

Actualment l'activitat de l'escola s'agrupa en 4 eixos formatius:

- Eix de formació escolar: cursos escolars de formació bàsica en tècniques de circ.
- Eix de formació lliure i permanent: tallers d'adults regulats i intensius.
- Eix de descoberta i joc: espai adreçat a joves de 12 a 16 anys.
- Formació externa: activitats de formació per a escoles, instituts, ajuntaments...

Hi treballen, de forma permanent, 16 persones, 7 homes i 9 dones, i al voltant de 425 alumnes per any escolar es veuen beneficiats per aquesta formació. Només hi ha dues escoles de circ d'aquestes característiques en tot l'Estat espanyol. Pràcticament són autosuficients, doncs les subvencions públiques no superen el 9% del pressupost total. La seva voluntat d'incidir en la societat es concreta en la seva participació en diferents projectes de Nou Barris, en coordinació amb entitats i associacions del barri, i són membres de la Federació Europea d'Escoles de Circ.

Casal dels Infants del Raval

Aportació: Obligatòria (901,52 Euros)

El Casal dels Infants del Raval és una associació, sense ànim de lucre, que va iniciar les seves activitats l'any 1983 per la inquietud d'un grup de veïns lligats a l'Associació de Veïns del Raval de Barcelona per poder donar resposta a les situacions de necessitat dels infants i joves que habiten el barri.

Casal
dels Infants
del Raval

Van iniciar la seva activitat amb el servei d'acompanyament escolar –per combatre l'absentisme escolar– la creació d'un menjador –per tal de suplir carències bàsiques no cobertes– una ludoteca i activitats d'estiu, totes elles adreçades a nens i nenes de 6 a 12 anys.

Actualment tenen diversos projectes en marxa, en els àmbits de lleure i família, suport escolar, inserció i exclusió laboral, i, des de 1999, un programa específic per a menors immigrants en situació de desemparament. En tots ells intenten incloure una dimensió participativa, per tal de promoure l'autonomia dels seus destinataris. Procuren fugir d'un servei merament assistencial, tot emfatitzant la dimensió educativa. El Casal compta amb 22 socis, 55 treballadors assalariats, dels quals 4 són socis, i més de 450 voluntaris.

Al voltant d'un 50% del finançament de l'entitat prové de subvencions de les Administracions Públiques i la resta de quotes de socis, particulars, fundacions, empreses privades i altres institucions.

Treballen en coordinació amb altres entitats com escoles, serveis socials, institucions públiques, entitats socials i/o culturals amb una "vocació de generar dinàmiques de millora de la comunitat

més enllà dels processos individuals de canvi". Participen en xerrades o espais d'intercanvi d'experiències, i concretament ofereixen el seu suport en formació i assessorament a una entitat de Tànger.

Nous adherits i adherides

Primer semestre de l'any 2004

• Lina Gimeno Bonafont

• Lina Anguera Bernabé

• Marc Mont-Ros Garate

• Francisco García Martínez

• Francesc Fernández Recio

• María José Lecha González

• Marta Bernat Masat

• Jesús Ángel Roso González

• Montserrat Bonhora Mateu

• Ramon Serra Serrats

• César Martínez Martínez

• Hortensia Gonzalvo Gonzalvo

• Mercé Ros Puiggròs

• Enric Ma. Pascual Sanpons

• Alfons Temprado Calvo

• Rubén Mesas Martínez

• Laura Mesas Martínez

• Carmen Gómez Guijarro

• Dimas Corbera Illa

• Clara Ferrando Quer

• Bárbara Grosskopf Leguina

• Carlos Fernández Guervós

• Iolanda Fresnillo Sallan

• Imma Prat Costa

• Elias Martín Luengo

• Bintou Badji Grosskopf

Préstecs concedits primer semestre 2004

reflexió

socis

préstecs

accions

notícies

xifres

PR 69 CLIC TRAÇ, sccl

Quantia: 13.000 Euros **Termini: 4 anys**

Clic Traç és una cooperativa de disseny gràfic, ubicada a Mataró, creada fa cinc anys i formada per cinc socis de treball. Pel tipus de servei que ofereix es troba amb la necessitat d'actualitzar, de forma permanent, els seus equips informàtics.

La demanda d'aquest préstec és per finançar la compra d'un nou escàner, optimitzar la xarxa de les impressores, unificar l'arxiu gràfic i actualitzar, amb noves versions, els programes informàtics.

PR 70 LA MATA, sccl

Quantia: 12.000 Euros **Termini: 2 anys**

Cooperativa ubicada a Mataró, creada el 1992, i dedicada a la venda de plantes interiors i exteriors i a oferir serveis generals de jardineria. Actualment està formada per 5 socis de treball. És una cooperativa plenament equilibrada i consolidada i, en aquest sentit, el mes de maig de 2003 va ampliar, amb 600 m², les seves instal·lacions destinades a botiga i oficines.

La sol·licitud de préstec és per finançar la compra d'un petit camió, amb l'objectiu de millorar el servei que ofereixen.

PR 71 GESPREVER, sccl

Quantia: 18.000 Euros **Termini: 4 anys**

Gesprever és una cooperativa de treball de recent constitució. La seva activitat és oferir un servei de prevenció de riscos laborals, especialitzada en entitats de l'economia social, i la realització de peritatges, dictàmens i estudis tècnics per a advocats.

El motiu de la sol·licitud del préstec és per finançar les necessitats d'inversió en equips per poder operar, requisit obligatori per aconseguir el permís de la Generalitat.

PR 72 HECOTEX, sccl

Quantia: 96.600 Euros **Termini: 8 mesos**

Hecotex sccl pertany al nucli fundador de COOP57, és una cooperativa formada l'any 1982 fruit d'una crisi empresarial i dedicada a la fabricació d'elements de cartró per la indústria tèxtil (cons, tubs...)

El sector tèxtil pateix, des de fa temps, una profunda crisi amb tancaments, reconversions i deslocalitzacions.

És una cooperativa que disposa d'importants actius, edificis i solar, però amb tensions de tresoreria com a conseqüència de la situació del mercat.

El motiu de sol·licitar el préstec és per finançar, de forma ordenada, la reconversió necessària amb l'objectiu de poder mantenir el màxim de llocs de treball possible.

reflexió

socis

préstecs

accions

notícies

xifres

PR 73 TEIXIDORS, sccl

Quantia: 42.000 Euros Termini: 10 mesos

Cooperativa de treball que té per finalitat integrar persones amb discapacitats psíquiques, elaborant, mitjançant telers manuals, peces de vestir i per la llar: bufandes, mantes, cobrellits, xals, cortines, draps de cuina... tot utilitzant sempre matèries primeres naturals. El dia 1 de setembre de 2003, Teixidors sccl va signar un contracte de "licenciatari" amb el Fòrum Barcelona 2004, per poder fabricar, distribuir i comercialitzar els seus productes sota la marca "Fòrum Barcelona 2004".

El préstec sol·licitat és per finançar el cost de producció i mà d'obra dels productes marca "Fòrum" fins la seva liquidació.

PR 74 ALBERA, sccl

Quantia: 30.000 Euros Termini: 4 anys

Albera és una cooperativa de treball del sector de la fusta, creada l'any 1990, amb la voluntat de fer una tasca d'integració laboral de disminuïts (Fundació Pere Mitjans). Es dediquen a l'equipament d'escoles bressol mitjançant concursos amb diferents Ajuntaments de Catalunya. Tenen un contacte molt proper amb el món dels infants

i la pedagogia social. És una cooperativa consolidada en fase d'expansió. Han ampliat les seves instal·lacions i el préstec sol·licitat és per finançar la compra de maquinària (serra radial, diferents tipus de taladros...) per millorar la seva productivitat i poder ser més competitiu.

PR 75 FUNDACIÓ TRES TURONS

Quantia: 60.000 Euros Termini: 5 anys

L'objectiu de la Fundació és atendre a les persones amb dificultats greus de salut mental. Gestiona un centre de dia i el servei "Itinere", depenent del Servei Català de la Salut, d'orientació i suport a la inserció laboral de malalts mentals. Així mateix realitzen diferents cursos de Formació Ocupacional adreçats a persones amb trastorns mentals i gestionen dues empreses d'inserció dedicades a les arts gràfiques (Entintat) i a serveis de repartiment de productes alimentaris de proximitat (Repartim).

El préstec sol·licitat és una ampliació del concedit l'any 2001. Una part s'ha destinat a amortitzar anticipadament el préstec concedit i l'altre a ampliar el finançament per poder dur a terme les obres necessàries d'adequació i reformes del nou local del carrer Fastenrhat, on s'ubica la seu social i el centre de Dia de Salut Mental del barri Horta-Guinardó de Barcelona.

Dades sobre préstecs de circulant

[primer semestre del 2004]

- Número d'entitats que han sol·licitat el servei 8
- Número d'operacions 13
- Volum total de les operacions 81.600 euros

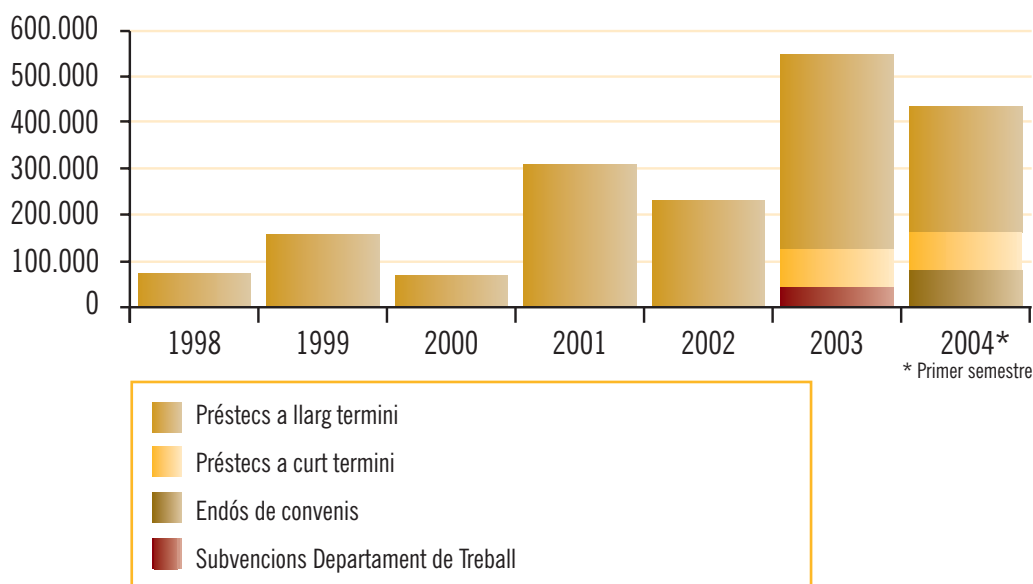
Dades sobre endossaments convenis administració

[primer semestre del 2004]

- Número d'entitats que han sol·licitat el servei 1
- Volum total de les operacions 79.596 euros

Evolució dels préstecs concedits

En euros	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Préstecs a llarg termini	72.163	156.606	68.541	309.407	231.090	424.096	271.610
Préstecs a curt termini	0	0	0	0	0	80.500	81.600
Endòs de Convenis	0	0	0	0	0	0	79.597
Subvencions del Dept. de Treball	0	0	0	0	0	43.500	0
TOTAL	72.163	156.606	68.541	309.407	231.090	548.096	432.807

ACCIONS

• 1r Congrés de la Federació de Treballadors de Catalunya (F.T.C.)

Els passats 30-31 de gener i 1 de febrer es va celebrar el 1r Congrés de la F.T.C., al Patronat Flor de Maig de Cerdanyola. Més de 70 delegats en representació d'uns 30 col·lectius sindicals alternatius van aprovar, entre d'altres, una resolució de potenciar l'estalvi ètic i solidari amb l'objectiu de poder finançar projectes de l'Economia Social i, concretament, donar suport a iniciatives com les del COOP57. Un representant de COOP57 va intervenir en l'acte de clausura.

• Jornada d'Economia Solidària

La Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya (X.E.S.) va organitzar una jornada el passat 8 de febrer en els locals del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona. El programa de la jornada comprenia seminaris d'experiències, quatre tallers (Treball i desenvolupament personal, Consum responsable, Diner ètic i Solidari, Autogestió empresarial) i com a cloenda, una conferència final amb la presència de Marcos Arruda, brasiler, un dels impulsors de la Xarxa d'Economia Solidària del Brasil i del Fòrum Mundial de Porto Alegre.

COOP57, al marge de ser membre del comitè organitzador, va participar com a ponent en el Taller sobre Diner Ètic i Solidari conjuntament amb un representant de REAS, d'una experiència Italiana (Mag 2 lligada en el seu origen a la Banca Ètica Italiana) i d'un membre del Comitè Ètic de Caixa Colònia –Pollensa. Es calcula que van assistir a la jornada unes 200 persones amb un dinar comunitari (65 persones) i una participació molt activa i molt enriquidora en els diferents debats. La jornada ha significat un impuls important per consolidar i estendre la X.E.S. La revista NEXE en el seu número 14 (juny 2004) recull un ampli resum del contingut dels tallers, de la conferència de la jornada.

• *Encuentro sobre Dinero y Transformación Social*

Organitzada per Setem-Madrid i RUFAS, es va celebrar a Madrid, els dies 7 i 8 de maig, una trobada de diferents organitzacions i entitats de l'Estat relacionades amb el finançament solidari, ètic i alternatiu. Dues ponències sobre "*Moneda Social i Desenvolupament Comunitari*" a càrrec de Sandra Magalhaes, representant de Banco Palmas de Fortaleza-Brasil i sobre "*La Història del Diner*" a càrrec de Jaime Padró obrien la trobada.

Posteriorment hi havia 4 taules rodones i COOP57 participava en una d'elles sota el títol "*La Autofinanciación de la Economía Solidaria*", conjuntament amb la Fundación Solidaridad Económica (Euskadi) i el Grupo de Apoyo a Proyectos (GAP de Madrid).

Van assistir uns 40 representants de diferents entitats del conjunt de l'Estat Espanyol relacionades amb les finances solidàries.

• 1a. Jornada d'Intercooperació Grup Aqueni

Organitzada pel grup Aqueni, cooperativa de segon grau, es va celebrar una jornada a Can Fulló el passat 18 de juny per debatre sobre la Intercooperació. Van assistir representants d'unes 25 cooperatives de treball. COOP57 va presentar, des de la perspectiva d'un instrument financer, la necessitat de potenciar els intercanvis de productes i serveis entre les entitats de l'Economia Social per començar a construir i desenvolupar un teixit econòmic alternatiu i diferent. Aquesta filosofia es concreta en oferir millors condicions (tipus d'interès) per les operacions comercials que es facin entre entitats socis/es de COOP57.

PRESENTACIONS DE COOP57

- **Comissió de finançament del Tercer Sector** [12 de gener]
- **Comissió permanent del Sindicat d'Obrers Portuaris de Barcelona** [1 de març]
- **Grup d'estudiants de la Facultat de Lletres de la UAB** [3 de març]
- **Casa de la Solidaritat** [17 de maig]
- **Jornada de treball Xarxa Custodi Territori a Gallecs** [25 de maig]
- **Xerrada a Ripollet** [19 de maig]
- **Grup municipal Participació Activa i Social (PAS) de Cerdanyola** [8 de juny]

IV FORUM SOCIAL MUNDIAL

PANEL “POR UNA ECONOMÍA DEL PUEBLO: REALIDADES Y ESTRATEGIAS DE LO LOCAL A LO GLOBAL” – **Mumbai, India, 20/1/2004**

ECONOMÍA SOLIDARIA Y EL RENACIMIENTO DE UNA SOCIEDAD HUMANA MATRÍSTICA*

Por: **Marcos Arruda**

Economista y educador del PACS – Instituto de Políticas Alternativas para el Cono Sur (Rio de Janeiro), miembro de la Red Brasileña de Socioeconomía Solidaria, del Polo de SES de la Alianza 21 y socio del Instituto Transnacional (Amsterdam).

En realidad,

Vivimos hoy

Nuestros sueños de ayer.

Y, viviendo estos sueños,

Soñamos otra vez.

Vengo a este Panel para compartir con Uds. la convicción de millones de los que trabajamos por una economía basada en la cooperación y la solidaridad en todo el mundo que, SI NO HACEMOS POSIBLE OTRA ECONOMÍA, OTRO MUNDO NO SERÁ POSIBLE.

Voy a tratar de cuatro cuestiones.

(1) Qué factores contribuyeron para el nacimiento y el crecimiento de una Economía fundada en la solidaridad?

(2) Qué visión y que objetivos informan la idea y la práctica de una Economía Solidaria?

(3) Que estrategia es posible visualizar para el desarrollo de una Economía Solidaria a escala global? y

¿(4), con qué desafíos nos estamos confrontando al realizar esta construcción en América Latina?

1. QUÉ FACTORES CONTRIBUYERON PARA EL NACIMIENTO Y EL CRECIMIENTO DE UNA ECONOMÍA FUNDADA EN LA SOLIDARIDAD?

Factores ontológicos e históricos están en el origen del movimiento de la Economía Solidaria (ES). El factor ontológico es el profundo deseo de felicidad, que no puede existir sin auto-respeto, respeto mutuo y lazos de amor entre las personas. Los factores históricos incluyen dos fracasos. El primero es el fracaso del Sistema del Capital de proveer la base material para una existencia digna como derecho de todos los

individuos y sociedades. El otro es el fracaso del Estatismo, y de todas las formas de “comunismo” jerárquico, de proveer una alternativa eficaz y viable al Sistema del Capital. Hablemos brevemente sobre cada uno de ellos.

[1] Matrística es diferente de matriarcal porque afirma una relación no fundada en el orden (arché en Griego), sino que en el cuidado materno, en la estima, confianza y afecto unos por los otros.

El Sistema global del Capital de actualmente está configurado de la siguiente manera:

- El capital es el sujeto, los trabajadores son el objeto.
- La competencia, la dominación y la sumisión son las formas dominantes de relación social.
- La apropiación privada es la emoción y la matriz de la acción. Los resultados estructurales son la subordinación, la desigualdad, el desempleo y la exclusión.
- El Estado tiene el papel de garantizar la “libertad” del mercado y del capital privado como sujeto legítimo, sea por manipulación ideológica, sea por coerción.
- Vigora la democracia virtual, no la real, dado que está reducida a la práctica electoral con vistas a la conquista y la perpetuación del “poder político”.
- La matriz cultural es que aquellos que poseen son los líderes legítimos. En una palabra, una cultura de lo tener y de extremo individualismo.

El Estatismo es así configurado:

- El Estado y el Partido son los sujetos, la sociedad civil es el objeto.

- La regla es la centralización de la propiedad y del control de los bienes productivos, del poder de decisión, de la planificación y de la implementación de la actividad económica. El resultado es la burocratización de la vida en sociedad.
- El Estado es el único propietario y controlador; es el agente patriarcal y jerárquico que garantiza la obediencia civil a través de la coerción.
- La emoción que da origen a estas relaciones es el deseo de mantener y asegurar el control de los privilegios apropiados.
- Vigora la democracia virtual, no la real, puesto que la clase burocrática asegura una división jerárquica de las actividades humanas y la estabilidad de los privilegios, con o sin el uso de la fuerza.
- La matriz cultural es que los que están en el Estado y en el Partido de hecho son el Estado y el Partido y, por lo tanto, tienen el derecho de tomar las decisiones por las masas. En una palabra, es la cultura del aparente colectivismo disfrazando la jerarquía y el control, el pensamiento único, la dominación y la sumisión.

2. QUÉ VISIÓN Y QUÉ OBJETIVOS PERMEAN LA IDEA Y LA PRÁCTICA DE UNA ECONOMÍA SOLIDARIA?

La era del Neoliberalismo está marcada por profundas contradicciones. La alienación masiva a escala planetaria, el desempleo estructural, la profunda desigualdad y la opresión provocadas por el gran capital han sido confrontadas por un movimiento social siempre más vigoroso, que comenzó como antiglobalización (crítica, denuncia, presión por regulaciones, reformas y políticas públicas democráticas) y se desplegó en un movimiento alterglobalización, cuya consigna es la misma del Forum Social Mundial: Otro mundo es posible, otra globalización es posible! En este clima adverso, vemos emerger diversas formas de Economía Popular como una alternativa al paro y a la exclusión, volcada a la mera subsistencia a través de un empleo y algún ingreso. Pero vemos igualmente surgir diversas formas de Economía Solidaria como una nueva propuesta de organizar la economía y la sociedad en torno a la convicción de que otra Socioeconomía Global

es posible, otro Ser Humano es posible! Busca la superación de la alienación por medio del auto desarrollo holístico, individual y colectivo.

Examinemos mas atentamente la visión de una Economía Solidaria. Para algunos ella es apenas un medio para compensar el desempleo y la exclusión generados por la economía centrada en la ganancia. Para un número creciente de activistas, de pensadores y de políticos, sin embargo, ella es también la base para una nueva forma de organización de la vida económica, de la escala local a la global: es la actividad económica organizada para servir a su objetivo mayor, que es el auto desarrollo personal y colectivo seguro y sustentable. Esto implica el compartir de la satisfacción de las necesidades y deseos y la cogestión de las casas en que el pueblo vive en común – el hogar, el barrio, el municipio, el ecosistema, el país, el planeta.

La Economía Solidaria, en suma, es una forma ética, recíproca y cooperativa de consumir, producir, intercambiar, financiar, comunicar, educar, desarrollarse que promueve un nuevo modo de pensar y de vivir. Busca configurarse de la siguiente manera:

- La sociedad civil, especialmente el mundo del trabajo, empoderase para ser el sujeto principal y soberano de su vida y de su propio desarrollo. El Estado, el capital, el desarrollo económico y el tecnológico son concebidos como medios para hacer viable el desarrollo humano y social.
- La colaboración solidaria es la forma predominante de relación social.
- El compartir y la coparticipación en la producción, distribución y consumo son la emoción y la matriz de la acción.

3. QUÉ ESTRATEGIA ES POSIBLE VISUALIZAR PARA EL DESARROLLO DE UNA ECONOMÍA SOLIDARIA A LA ESCALA GLOBAL?

Visualizo tres momentos en el desarrollo de una Economía Solidaria.

El primero momento es el de expansión de la Socioeconomía Solidaria en ambiente desfavorable a escala nacional y global – Empresas y cooperativas solidarias, bajo la actual hegemonía del neoliberalismo, desarrollan una estrategia en tres frentes: (1) compiten en el mercado capitalista, buscando a la vez superar el modo patriarcal de relación, basado en el poder como competición, dominación y sumisión; (2) desarrollan redes, cadenas productivas y mercados de colaboración solidaria en los cuales la cooperación y la solidaridad puedan ser siempre mas plenamente practicadas, y (3) participan en las redes nacionales y globales que luchan por regulaciones y controles sobre el capital, y por políticas públicas y derechos democráticos favorables a la mayoría trabajadora.

En las redes solidarias, la fuerza motriz deja de ser la motivación de la ganancia, que es substituida por la búsqueda de la satisfacción de las necesidades consideradas como prioridad por la

• El Estado democrático es un proyecto común, cuyo papel es de promover un sistema de sociabilidad basado en la cooperación, respeto mutuo y pleno desarrollo de cada una y de todas las ciudadanas, ciudadanos y comunidades.

• La democracia es realizada como la construcción de un sistema humano y social, un espacio socioeconómico, mental y psíquico del compartir, del respeto mutuo, de la cooperación y de la coparticipación.

• La matriz cultural es que cada uno y todos que trabajan – el individuo social - son los legítimos líderes y, por tanto, comparten el poder y la responsabilidad por la toma de las decisiones. En una palabra, es una cultura del individualismo social o del personalismo colectivo, o aún del socialismo individual.

mayoría; el concepto de riqueza abranje la riqueza material, emocional, mental y espiritual – el tener pasa a ser comprendido como medio para el ser y hacer; y la competición cede lugar a la cooperación en la diversidad y en el respeto mutuo.

Tres tareas son cruciales en el proceso de auto desarrollo solidario: (1) aumentar y diversificar el número de iniciativas asociativas y las ramas que ellas cubren; (2) crear sinapsis solidarias entre ellas, es decir, interconexiones económicas, comerciales y financieras basadas en los valores matrísticos del cuidado mutuo, de la colaboración, de la reciprocidad, del respeto propio y por el otro; y (3) introducir la cooperación y la solidaridad como elementos estructurales de la educación de los niños, jóvenes y adultos en el sistema escolar y en las redes solidarias.

El segundo momento es aquel en el que prevalece una Socioeconomía Mixta – Gradualmente, a medida que se desarrollan local, nacional e internacionalmente, esas redes comienzan a constituir un nuevo sistema y una nueva cultura, que florece en el interior del viejo sistema y de la

vieja cultura. El cambio cultural se caracteriza por un cambio en el flujo del lenguaje y en el flujo de las emociones que constituyen en el modo de interrelación entre los miembros de una comunidad, y que pasa a ser conservado y transmitido de una generación a otra. Incorpora un conjunto de valores que inspiran actitudes, comportamientos, aspiraciones y modos de relación.

La cultura patriarcal se desarrolló en la historia, primero, como apropiación o privatización de recursos y bienes comunes (privar otros del acceso normal a algo que es legítimamente suyo), segundo, como poder de dominar e imponer (negación de sí y del otro para poseer alguna cosa) y, tercero, como jerarquía y autoridad (negación del otro y de uno mismo convertida en aceptable por medio de argumentos racionales, abstractos o trascendentes). La cultura matrística desabrochó en la historia con base en el cuidado, confianza total, respeto mutuo y colaboración solidaria que marcaron la sociabilidad de nuestros primeros ancestrales y marcan la relación niño-madre en nuestra niñez.[*]

Traducida para las relaciones económicas y políticas, la cultura matrística promueve la democracia económica y política, entendida como la cooperación, el compartir y la coparticipación en cuanto partes de las emociones fundamentales que inspiran la acción de superar la escasez, en cuanto distribución participativa en vez de apropiación y centralización. Este es el momento que puede ser llamado de una Socioeconomía Mixta, en el cual dos modos diferentes de producción coexisten, uno informado por la cultura patriarcal, el otro por la cultura matrística.

4. DESAFÍOS EN EL PROCESO DE CONSTRUCCIÓN DE LA ECONOMIA SOLIDARIA EN LA AMÉRICA LATINA

(1) Gobiernos seudo-socialistas han optado por el patrón político-económico de acumulación neoliberal o populista, y son responsables por la pérdida de credibilidad de las propuestas

El tercer momento es el de una Socioeconomía Solidaria Local-Global – una cultura neomatrística puede volverse hegemónica como resultado de la conservación de las consecuencias positivas de las interacciones de los agentes socioeconómicos entre ellos con base en la cooperación, el compartir y la coparticipación. Los medios para realizar esto son la creación de una praxis educativa que promueve el despertar en las personas y comunidades de sus deseos y aspiraciones mas profundas de conquistar formas de coexistencia que se expresan en el cuidado mutuo y en la emancipación de todos los miedos, de la niñez a la edad adulta y madura. Esto incluye el establecimiento concreto de una igualdad colaborativa en las relaciones socioeconómicas igual que en las relaciones hombre-mujer y ser humano-Naturaleza.

Igualdad colaborativa quiere decir compartir la abundancia colectiva de acuerdo con las necesidades y deseos, en vez de la apropiación privada y la escasez crónica. Esta igualdad colaborativa es el único ambiente que puede generar el espacio psíquico que convierte hombres y mujeres de todas las edades y ocupaciones en colaboradores en la igualdad, en la convivencia que constituye la vida social. Si conseguimos hacer que estas redes socioeconómicas de colaboración solidaria se vuelvan una realidad viva, ellas pueden volverse suficientemente fuertes como para operar un cambio cultural de gran magnitud y consecuencias para la historia humana: el nacimiento de una economía y de una cultura neomatrísticas, ahora transformadas en un ethos planetario.

alternativas y de los modos genuinamente democráticos de gobierno. ¿Cómo pueden los movimientos sociales garantizar que los partidos socialistas que ellos eligen se mantengan leales

[*] Para una discusión profundizada de estos conceptos y su aplicación a la economía y a la política, ver MATURANA, Humberto y VERDEN-ZÖLLER, Gerda, 1997, Amor y Juego – Fundamentos Olvidados de lo Humano: Desde el Patriarcado la Democracia, Instituto de Terapia Cognitiva, Santiago, Chile.

a su compromiso programático con el cambio social?

(2) Los movimientos sociales se están fortaleciendo y organizando siempre mejor en Argentina, Brasil, Bolivia, Ecuador, Venezuela y otras partes del continente. Pero los pueblos de América Latina todavía no comprendieron que el desafío es que ellos empoderarse para volverse el sujeto de su propio desarrollo individual y colectivo, reduciendo siempre más su dependencia de las instituciones del Estado y del capital. Ellos son la fuerza que puede constituir las instituciones democráticas del Estado (local, nacional y global) para facilitar el empoderamiento y el desarrollo de la sociedad civil en armonía dinámica con el resto de la Naturaleza. Cómo pueden los movimientos sociales y gobiernos democráticos jugar un papel más efectivo de promover la conciencia y el empoderamiento de las bases trabajadoras – las mujeres, las minorías étnicas y otras, los empleados, los marginalizados, los excluidos, la tercera edad?

(3) Las prácticas solidarias innovadoras están multiplicándose en el continente: cooperativas rurales y urbanas constituidas por familias o por grupos indígenas que trabajan e intercambian solidariamente (México, Ecuador, Brasil); agencias de finanzas y microcrédito solidarios (Bolivia, México, Peru, Brasil); mercados de trueques solidarios (de trueque directo o usando moneda comunitaria: Argentina, Colombia, México, Brasil); cooperativas de eco-consumo (Uruguay, Argentina, México, Brasil); ecovillas que adoptan la permacultura y la autogestión solidaria como bases de la actividad socioeconómica (Brasil); redes de comercio justo (en todo el continente); educación cooperativa (Venezuela, Colombia, Argentina, Brasil); y agencias y políticas públicas dedicadas a la promoción de la Economía Solidaria (Colombia, Ecuador, Brasil, México, Argentina). Cómo podemos compartir y hacer colectivo el conocimiento sobre sus sucesos y sus errores, como base para el progreso cualitativo en la construcción de una Socioeconomía Solidaria?

(4) Entretanto, las prácticas innovadoras a nivel micro pueden ser viables y efectivas para el cambio estructural de las relaciones sociales solamente

si se entrelazan unas con las otras para formar siempre más amplias redes de colaboración y cadenas solidarias de producción-finanzas-distribución-consumo-educación-comunicación. Este es un importante desafío para los movimientos de economía solidaria de América Latina. Cómo estamos respondiendo a él los participantes de esas redes en cada país?

(5) El otro desafío es el esfuerzo sistemático para expandir las redes a escala nacional y global, alcanzando a todos los sectores de la sociedad que puedan ser sensibles a las prácticas democráticas de colaboración solidaria – sindicatos, movimientos sociales, asociaciones profesionales, iglesias y alianzas ecuménicas, gobiernos democráticos etc. Cómo están respondiendo a este desafío los participantes de esas redes en cada país?

(6) Finalmente, un desafío fundamental es el de suplantar la cultura que promueve el consumismo y la dependencia con relación al Estado, a los patrones técnicos dominantes y al mercado financiero. Un proceso integral de educación para la autodeterminación, la autogestión y la cogestión solidarias es urgente, asociado a la conscientización sobre nuestra aspiración interior profunda por la libertad y por el respeto mutuo como bases para una sociabilidad gratificante y sustentable. Cómo realizar el cambio cultural que recupera nuestra aspiración profunda por una vida de auto-estima, respeto mutuo y solidaridad conciente, convirtiéndolas en práctica diaria en la vida de nuestras familias, comunidades, empresas y redes?

Gracias por la atención. Profundicemos estas cuestiones en el debate.

PACS

Av. Rio Branco, 277 s/1609

20040-009 Rio de Janeiro

(55) 21 2210 2124

marruda@pacs.org.br

www.pacs.org.br

www.redesolidaria.com.br

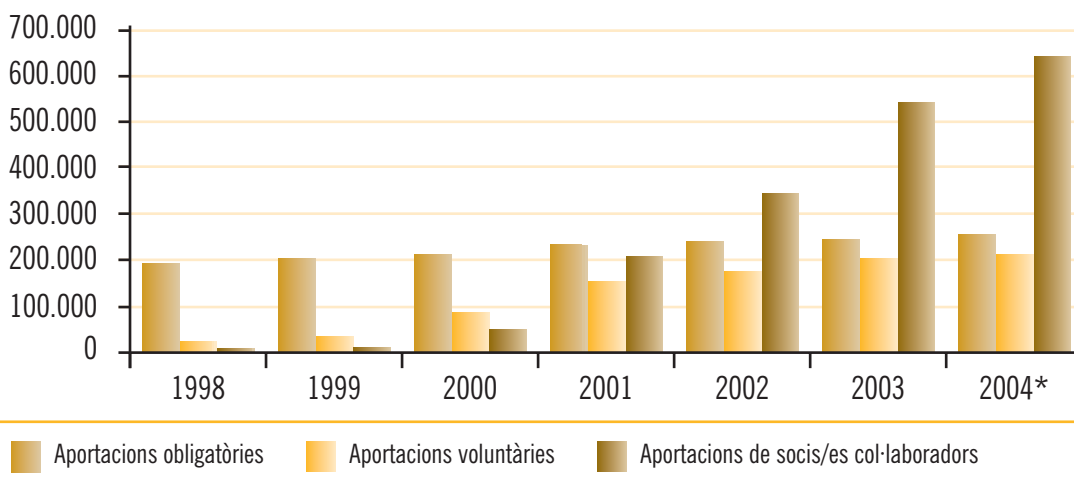
www.socioeco.org

Dades interessants

Evolució de les aportacions de socis i sòcies

En euros	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004*
Aport. obligatòries	197.625	202.132	209.321	233.957	239.604	242.775	251.265
Aport. voluntàries	25.866	37.560	90.976	156.846	180.387	203.289	211.918
Aport. socis col·laboradors	11.333	17.750	61.233	204.616	345.903	533.694	642.629
TOTAL	236.822	259.441	363.530	597.420	767.896	981.761	1.105.812

*Primer semestre

Evolució del capital concedit i amortitzat

En euros	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004*
Préstecs concedits	72.163	156.606	68.541	309.407	231.090	467.596	271.610
Capital amortitzat	86.131	57.440	74.827	122.739	151.603	244.638	180.865

*Primer semestre

